

Étårs afrapportering på Borgersamlingen Samskabt Klimahandling

Indledning

Et år efter afslutningen på borgersamlingen Samskabt Klimahandling viser denne rapport, hvordan anbefalingerne er blevet omsat til konkret handling i hele Vejle Kommune. Arbejdet har styrket både lokale fællesskaber, partnerskaber og den tværgående koordinering mellem forvaltninger. Flere anbefalinger lever videre i projekter, som nu spreder sig fra de første klimapartnerskaber i Skibet og Givskud til nye lokalsamfund, skoler og kommunale initiativer (Læs mere om Grøn Kommune:

<https://www.vejle.dk/media/1kufk4ie/groen-kommune-faelles-klimahandlingsplan-220524-was.pdf>).

Denne rapport giver et overblik over fremdrift, læring og næste skridt. Den viser, hvordan borgersamlingens anbefalinger fortsat inspirerer til samskabelse, grøn innovation og lokal klimahandling – og hvordan vi i 2026 bygger videre på de gode erfaringer.

Dana Laura Cernat

DALCE@vejle.dk

3. december 2025

2. Status på implementering af anbefalinger

Arbejdet med borgersamlingens anbefalinger er integreret i Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokratis klimahandlingsplan. Følgende anbefalinger er blevet prioriteret:

#1 og #4 – Gør regnvand til en ressource / Fremtidens by med plads til vand

Anbefalingerne om at tænke regnvand som en ressource og skabe byer med plads til vand har vist sig at være særdeles aktuelle i Vejle Kommune. I takt med, at vi oftere oplever kraftige regnskyl, er klimatilpasning og vandhåndtering blevet et fælles fokus på tværs af kommunen – både i byområder og lokalsamfund.

I selve Vejle by er der gang i flere tiltag, hvor vand bliver en integreret del af byens udvikling. Vejle Kommunes projekter "Byen med vandet" handler om at klimasikre byen mod oversvømmelser og samtidig skabe nye grønne og rekreative områder ved at integrere klimahåndtering med byudvikling. Et centralt projekt er etableringen af en ny stormflodssikring, "Membranen", langs Tirsbæk Strandvej, der skal beskytte mod stigende vandstande. Derudover omfatter strategien

Teknik & Miljø
Byudvikling & Arkitektur

Åbningstider
Fremmøde
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

Telefon
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

klimasikring af bydele som Østbyen samt opretning af åer som Omløbsåen. Samtidig er der sat fokus på grønne tage og regnvandsopsamling i flere kommunale bygninger, som en del af den grønne omstilling. Også i regi af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati fylder temaet om vand og natur. Her har Borgernes Omstillingspulje støttet projekter, hvor lokale fællesskaber afprøver LAR-løsninger (Lokal Afledning af Regnvand) og grønne initiativer. Under klimapartnerskabsaftalen arbejder lokalsamfundet i Skibet med en samlet masterplan for grønne arealer og biodiversitet – et projekt, der samler idéer fra borgere, foreninger og erhvervsliv omkring en fælles grøn retning for byen. Gennem CoCreating Biodiversity, et EU støttet projektet har lokale borgere udviklet en såkaldt biodiversitetskasse, som inspirerer til konkrete handlinger i både private haver og fællesområder.

#6 – Attraktive cykelforhold:

I Vejle Kommune arbejdes for, at grøn mobilitet bliver det oplagte valg i hverdagen. Gode cykelforhold, delebiler og delecycler skal gøre det let at vælge bæredygtigt. Vejle Kommunens Klimahandlingsplanen peger på, at det i bytrafikken ofte går lige så hurtigt på elcykel som i bil – og at bedre faciliteter som cykelparkering, ladestandere og samkørsel hjælper flere til at vælge grønt. Vejle Kommunes indsats for grøn mobilitet inkluderer et grønt visionstillæg til mobilitetsplanen, der fokuserer på at udvikle bæredygtige transportformer og infrastruktur, herunder et øget fokus på cykeltrafik og en strategi for flere ladestandere til elbiler. Derudover omfatter indsatserne en fælles transportpolitik og opfordringer til borgere om at ændre transportvaner for at bidrage til den grønne omstilling.

Vejle Kommune har iværksat et pilotprojekt hvor der er muligt for alle medarbejderne til at låne og prøve en el-cykel.

I regi af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati arbejdes igennem klimapartnerskaber med lokalsamfund og klimaambassadøruddannelsen med at sætte anbefalingen om grøn mobilitet i spil lokalt. I Skibet har lokalområdet igangsat en ordning med delebiler og delecycler. Her er det i sommeren 2025 lykkedes at overtage cykler fra projektet Uhrhøj Cykler, og udlånet kører nu godt, med stor opbakning fra borgerne. Grøn mobilitet indgår som et centralt element i partnerskabets grønne indsatsområder både i Skibet og Givskud.

#11 – Klimavenlige spisevaner:

I Vejle Kommune er måltidet mere end blot ernæring. Det er en mulighed for fællesskab, for dialog – og for at gøre det klimavenligt at spise sammen. Vejle Kommune har sat ambitionen om, at grønne og plantebaserede menuer, mindre madspild og lokale råvarer bliver en naturlig del af hverdagen i både hjemmet og institutionerne. Der er stort fokus på at undgå madspild, fordi det udgør en stor del af fødevarernes klimaaftryk. Culinary Institute, som er en del af Vejle Erhverv, og andre organisationer som SpisDanmark arbejder lokalt med netop fællesspisninger og klimavenlige måltider, hvor smag og nærvær går hånd i hånd med grønnere valg. [www.spisdanmark.dk]. Fælles spisning og klimavenligmad er også til at finde i Spinderihallernes arbejde med klima.

I regi af Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokratis klimahandlingsplan er der blevet understøttet projekter, hvor fællesspisning og klimaaktivitet går hånd i hånd. Gennem Borgernes Omstillingspulje er der givet støtte til lokale initiativer, hvor SpisDanmark har afviklet arrangementer med fokus på klimavenlig mad og fællesskab. I Givskud arbejder lokalområdet med modelprojekter for fællesspisninger, som en del af deres klimaindsats – hvor måltidet også bliver rammen om læring og fællesskab. Desuden har kommunen lanceret puljen “Spisefællesskaber 60+”, der via tilskud giver ældre borgere mulighed for at mødes omkring måltidet og samtidig tænke klima, madspild og sociale fællesskaber ind.

#14 – Fælles dyrkningsarealer:

At dyrke noget sammen skaber både grønnere byer og stærkere fællesskaber. Det var essensen i borgernes anbefaling om at gøre fælles dyrkningsarealer til en del af hverdagen i Vejle Kommune. Interessen for grønne fællesskaber og lokal dyrkning er stor, men erfaringerne viser også, at det kræver både plads, engagement og støtte at få projekterne til at slå rødder.

I 2025 har der været enkelte lokale initiativer, som viser potentialet. I Makerspace i Skibet dyrkes der i fællesskab, og området fungerer som et mødested for både naturinteresserede, familier og frivillige. Givskud arbejder desuden med grønne fællesområder og læringshaver som en del af deres partnerskabsindsats, men generelt er der behov for at styrke rammerne og gøre det nemmere at etablere fælles dyrkningsarealer.

Vi ser, at særligt skoler og institutioner kunne spille en vigtig rolle fremover – både som læringsmiljøer og som samlingspunkter i lokalsamfundene. Derfor vil forvaltningen i 2026 afsøge muligheder for at udvikle modeller og samarbejder, der kan gøre det lettere for interesserede grupper af borgere at etablere fælleshaver og grønne læringsrum i tilknytning til f.eks. skoler – hvor dette sker i frivilligt samarbejde.

#16 – Delebilsordning

Flere deler – færre ejer. Det er tanken bag arbejdet med delebilsordninger, som både mindsker CO₂-udledning og giver flere fleksible transportmuligheder i hverdagen. At kunne dele biler lokalt betyder, at borgerne bevarer friheden til at køre, men uden de faste omkostninger og klimaaftryk, som bilejerskab medfører.

I dag findes lokale delebilsordninger i ti lokalområder – blandt andet i Børkop, Givskud, Vandel og Skibet. Projektet blev sat i søen af Teknisk udvalget og er vokset støt de seneste år. Det viser, at borgerne tager godt imod delte løsninger, når de bliver gjort let tilgængelige.

Klimapartnerskaberne i Skibet og Givskud har særligt fokus på grøn mobilitet og fælles løsninger. Her er delebiler integreret som en del af indsatsen for at reducere privatbilismen og styrke lokale fællesskaber.

Som et nyt skridt i samme retning har Vejle Kommune igangsat et pilotprojekt med frivilligbusser i landdistrikterne. Her skal lokale foreninger stå for driften og chaufførerne, mens kommunen stiller busser, systemadministration og forsikring til rådighed. Formålet

er at give mindre lokalsamfund bedre transportmuligheder – især dér, hvor den kollektive trafik ikke rækker.

3. Status og eksempler på implementering af borgersamlingsanbefalinger i Udvalget for lokalsamfund og nærdemokratis klimahandlingsplan:

Spør 2: Klimapartnerskaber med lokalråd:

Skibet og Givskud er eksempler på, hvordan anbefalingerne omsættes til konkrete og lokalt forankrede indsatser. Gennem partnerskaberne har borgere, foreninger og kommunen sammen udviklet ideer til grøn byudvikling, naturforbedringer og klimafællesskaber. Skibet har arbejdet med en samlet grøn masterplan og biodiversitet, mens Givskud har valgt at fokusere på grønne fællesområder, miniskove og grøn mobilitet. Erfaringerne viser, at partnerskabsmodellen skaber ejerskab og engagement – og flere lokalråd, fx i Vonge - Kollemorten, Egtved, Børkop, Jelling, m.fl. har vist interesse for at følge efter. I 2026 planlægges det at videreudvikle modellen, så lokale fællesskaber får lettere adgang til støtte, værktøjer og inspiration til egne klimapartnerskaber.

Lokale projekter fra klimapartnerskaberne danner nu grundlag for såkaldte Fast Track-modeller, som gør det nemmere for lokalsamfund at komme i gang. De første fire modeller handler om omlægning af fællesområder, miniskove, byttefællesskabe og klimavenlige madfællesskaber. De fungerer som praktiske eksempler, hvor erfaringer fra borgernes egne projekter bliver samlet og delt. På den måde kan nye lokalsamfund bygge videre på konkrete løsninger, der allerede virker, og samtidig sætte deres eget præg på klimaindsatsen. Fast Track-modellerne bidrager til at sprede den lokale klimaindsats på tværs af kommunen og gøre grøn handling til en naturlig del af hverdagen.

Spør 3: Klimahandling i lokale fællesskaber – fokus på mikroskove

Et af de mest ambitiøse initiativer under Spør 3 er mikroskovsindsatsen, som også er én af de fire Fast Track. I 2025–2026 skal der etableres mikroskove i samarbejde med lokalsamfund og 7 skoler i Vejle Kommune. I efteråret 2025 plantes mikroskove ved Egtved Skole, Petersmindeskolen, Firkløverskolen (Ikær) og Øster Nykirke Skole. I foråret 2026 følger Grejsdalens Skole, Firkløverskolen (Givskud) og Firehøjeskolen i Ny Nørup. Projektet er muliggjort gennem støtte fra EU – ERASMUS+, A.P. Møller Fonden og Udvalget for Klima, Natur og Miljø (KNMU), og har dermed fået et markant løft i både tempo og omfang.

Mikroskovene fungerer som læringsmiljøer, biodiversitetsboostere og konkrete eksempler på lokal klimatilpasning. Lærerne har været på kursus i København, og får mulighed for at teste nye læringsmaterialer i praksis. Lokalsamfundene er aktivt involveret – nogle steder har lokale entreprenører udført gravearbejde eller leveret muld, mens andre har deltaget i

plantningsdage. Det skaber en win-win-situation, hvor både skoler og lokalsamfund styrker deres fælles klimaengagement.

Spør 4: Klimaambassadøruddannelsen

Uddannelsen har vist sig at være en stærk ramme for at engagere borgere – både med og uden tilknytning til en forening, virksomhed eller institution. Formålet er at give deltagerne viden, inspiration og konkrete redskaber til at skabe grøn forandring dér, hvor de bor og arbejder.

Forløbet er udviklet i samarbejde mellem Grønt Forum og Climate Action Hub, og undervisningen har kombineret teori, praksis og facilitering med lokal forankring. I alt er der nu uddannet 20 klimaambassadører, som repræsenterer både lokalsamfund, erhverv, foreninger og kommunale arbejdspladser. De har arbejdet med egne projekter inden for, fx fællesspisninger, grønne arealer, biodiversitet, lokal energi og formidling. Ambassadørerne har besluttet at fortsætte som netværk, hvor de kan dele erfaringer, udvikle nye projekter og inspirere andre til handling. I 2026 forventes et nyt hold klimaambassadører at bygge videre på erfaringerne – og være med til at forankre borgersamlingens anbefalinger endnu bredere i kommunen.

Spør 5: Klimakommunikation – styrket indsats for synlighed og engagement

Kommunikation og folkeoplysning er et afgørende spor i arbejdet med at bringe klima tættere på hverdagen. I 2025 er der igangsat en række initiativer for at gøre klimainsatsen mere synlig og engagerende:

- Digitale kampagner og klimatips: Økolariet har testet infografikker og korte videoer med bæredygtige tips. Den mest populære video om genbrug af vand er blevet set 346.000 gange, hvilket viser potentialet i korte, konkrete budskaber.
- Tipskiosk-samarbejde: Et nyt initiativ med fysiske tipskiosker i samarbejde med Spinderihallerne og RCV, hvor borgere deler bæredygtige tips med hinanden.
- Events og læring: Klimadag på Rosborg Gymnasium med fokus på kost og klima, og et stort madpakke-event i Økolariet med 700 besøgende, workshops og plantebaserede smagsprøver.
- Kommende aktiviteter: Et årshjul for 2026 med kampagner om klimavenlig jul, videreudvikling af "Vejles Grønne Vejviser" og samarbejde om Vejles Klimadag.
- Nyt tiltag: Klimanyhedsbrev: Fra januar 2026 lanceres et månedligt nyhedsbrev med valide, inspirerende informationer om den grønne omstilling. Det vil indeholde

elementer som “Hvad siger eksperter?”, månedens udfordring, Vejles grønne barometer og borgerrettede klimanyheder.

Formålet er at gøre klimaviden tilgængelig, nærværende og fri for greenwashing – og at invitere borgerne til at være med i den grønne omstilling.

4. anbefalinger sendt til andre udvalg – opfølgning

En række af borgersamlingens anbefalinger vedrører komplekse og tekniske områder, (fx #2, #7, #13) hvor Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati ikke har direkte indflydelse er formidlet til Teknisk Udvalg, Klima-, Natur- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget.

Drøftelserne fortsætter i 2026, og flere af anbefalingerne forventes at blive integreret i kommende politikker og planer:

- **#2 Udnyt industri- og tagarealer til produktion af vedvarende energi**
Der arbejdes aktuelt med lokalisering af nye vindmølleprojekter og potentialet for solceller på kommunale bygninger og erhvervsarealer. Indsatsen kobles til den nationale energiplan og lokale arealstrategier.
- **#7 Billigere offentlig transport**
I 2025 blev der vedtaget en prøvehandling på sænkning af prisen på busbilletter, som skal gøre kollektiv transport mere attraktiv og tilgængelig. Tiltaget er en direkte respons på borgernes ønske om bedre og billigere transportmuligheder.
- **#13 Grønt byggeri – Grønnere udsyn**
Der arbejdes med at integrere klimakrav i lokalplaner, herunder energistandarder, regnvandsløsninger og grønne facader. Anbefalingen har inspireret til en bredere drøftelse af, hvordan byggeri kan bidrage til både klimatilpasning og trivsel.

5. Refleksioner og læring

Metoden med borgersamling har vist sig effektiv til at engagere borgere. Workshops og afstemning på Borgerlab har givet et solidt grundlag for prioritering. Udfordringer inkluderer datatilgængelighed og koordinering mellem forvaltninger.

En ekstern analyse af borgersamlingen peger på flere læringspunkter, som kan styrke fremtidige processer:

- **Klarere problemstilling:** En mere afgrænset og tydelig opgaveformulering kan styrke deltagernes oplevelse af indflydelse og gøre anbefalingerne mere konkrete.
- **Tidlig præsentation af eksisterende klimatiltag:** Det kan fremme nytænkning og undgå gentagelser.

- Tydelig rollefordeling: Særligt for politikere og foreningsrepræsentanter, som deltager i dobbeltroller, er det vigtigt med klare rammer.
- Repræsentativ rekruttering: For at sikre, at forskellige perspektiver – også fra borgere med færre ressourcer – bliver hørt og afspejlet i anbefalingerne.

6. Fremadrettet plan

Det første år med implementering af borgersamlingens anbefalinger har vist, at lokal klimahandling kan styrkes markant, når borgere, skoler, lokalråd og kommune arbejder sammen. Der er skabt nye fællesskaber, konkrete projekter og en stærkere lokal forankring af klimadagsordenen.

I 2026 bygges der videre på de gode erfaringer og resultater. Fokus vil være på:

- Flere klimapartnerskaber, hvor lokalsamfund får mulighed for at omsætte anbefalinger til lokale projekter.
- Udvikling af nye Fast Track-modeller, som gør det nemt for flere at komme i gang med klimahandling –, fx fælleshaver, mikroskove og delefællesskaber.
- Styrket folkeoplysning og klimaambassadørindsats, hvor borgere får viden og værktøjer til at engagere sig og inspirere andre.
- Videre samarbejde med andre udvalg, så de tværgående anbefalinger om energi, byggeri og mobilitet bliver en del af kommunens langsigtede strategier.

Det er tydeligt, at borgersamlingens arbejde har sat spor – både i konkrete beslutninger og i den måde, vi tænker lokal udvikling og klimahandling. Det næste år handler om at forgrene og forankre indsatsen, så endnu flere borgere oplever, at deres idéer og engagement gør en forskel.

7. Yderligere information

Vi står til rådighed hvis du vil vide mere:

Grønt Forum: Dana Laura Cernat, udviklingskonsulent, e-mail:dalce@vejle.dk.